

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره نهم - سال دوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۲/۹/۱۲

شماره چاپ ۸۳۷

شماره ثبت ۳۹۰

یک فوریتی

**طرح بازنشسته کردن کسانی که در سن بازنشستگی بوده
و هنوز حق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر پرداخت می نمایند**

(دوفوریت این طرح در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۹۲/۸/۲۸

به تصویب نرسید)

کمیسیونهای ارجاعی

بهداشت و درمان

اصلی:

اجتماعی - برنامه و بودجه و محاسبات

فرعی:

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی
احتراماً طرح ذیل که به امضای ۳۰ نفر از نمایندگان رسیده است،
جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

از آنجا که هدف از قانون صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر کمک به این اقشار مستضعف، پرتلاش، صبور و کم‌توقع بوده تا در سنین کهنسالی با برخورداری از حداقل حقوق و مزایا، حداقل معاش برایشان فراهم باشد. لیکن متأسفانه نه تنها تاکنون نتیجه‌ای برای آنها در بر نداشته بلکه در سن کهولت (گاه بالای ۸۰ و ۹۰ سال) مجبور به پرداخت حق بیمه می‌باشند و امید چندانی به دریافت حقوق مربوط نداشته و گرفتار مشکلات مضاعف در این سن می‌باشند.

لذا برای حل مشکل این افراد، طرح ذیل با قید دوفوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد:

رجائی باغ‌سیائی - امیرآبادی فراهانی - نکو - کامران - اخوان یطرف - محمدزاده -
دوانگری - نجابت - آقانه‌رانی - ناصری - سیدموسی موسوی - نوری قزلجه - مفتاح -
حاجی دلیگانی - کیانی نژاد - موسی احمدی - علیمردانی - حکیمی - هروی -
شکری - تاج‌گردون - اسماعیل‌نیا - رجبی - سلیمی - عبدالله‌زاده - شیری‌علی‌آباد -
آقامحمدی - فلاحی باباجان - نوروزی - خسروی سهل‌آبادی

عنوان طرح:

بازنشسته کردن کسانی که در سن بازنشستگی بوده و هنوز حق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر پرداخت می‌نمایند

ماده واحده- دولت مکلف است کلیه روستاییان و عشایری را که در سن بازنشستگی بوده و تحت پوشش بیمه صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر می‌باشند در صورت تقاضای آنان و داشتن سابقه پرداخت حق بیمه اجتماعی و روستاییان و عشایر به مدت نه سال، بازنشسته نموده و متناسب با آن حقوق بازنشستگی به آنان پرداخت نماید.

تبصره ۱- در صورتی که افراد مذکور کمتر از نه سال حق بیمه پرداخت کرده باشند می‌توانند با پرداخت مابه‌التفاوت حق بیمه سنوات به صورت یکجا و به قیمت روز، بازنشسته گردند.

تبصره ۲- شرط سنی برای بیمه‌گذاران زیر سن بازنشستگی به پنجاه سال تغییر می‌یابد.

تبصره ۳- فرزندان و همسر(همسران) بیمه‌شده متوفی که زیر نه سال سابقه دارد با پرداخت مابه‌التفاوت حق بیمه تا نه سال به نرخ سال جاری از مستمری و امتیازات بازنشستگی برخوردار می‌گردند.

تبصره ۴- حقوق افراد بازنشسته از محل وجوه صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر تأمین خواهد شد.

سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

الف - دلایل ضرورت قانونگذاری

به نظر می‌رسد احکام این طرح از حیث تعیین مدت نه سال پرداخت حق بیمه با احکام ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ مغایرت دارد.

- سوابق قانونی

قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱)

ماده ۳ - اهداف و وظایف حوزه بیمه‌ای به شرح زیر می‌باشد:
الف - گسترش نظام بیمه‌ای و تأمین سطح بیمه همگانی برای آحاد جامعه با اولویت دادن به بیمه‌های مبتنی بر بازار کار و اشتغال.

ب - ایجاد هماهنگی و انسجام بین بخش‌های مختلف بیمه‌های اجتماعی و درمانی.

ج - اجرای طرح بیمه اجباری مزدبگیران.

د - تشکیل صندوقهای بیمه‌ای مورد نیاز از قبیل بیمه حرف و مشاغل آزاد (خویش‌فرمایان و شاغل غیردائم)، صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر^۱، بیمه خاص زنان بیوه و سالخورده و خودسرپرست و بیمه خاص حمایت از کودکان.

تیسره - اجرای طرح در خصوص کشاورزان غیرساکن در روستاها منوط به تأمین بار مالی مربوط به سهم دولت از حق بیمه ایشان در قوانین بودجه سالانه کشور می‌باشد.

ه - گسترش بیمه‌های خاص جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی از قبیل سیل، خشکسالی، زلزله و طوفان.

و - پشتیبانی حقوقی از بیمه‌های تکمیلی.

ز - نظارت بر عملکرد صندوقهای بیمه‌ای.

ح - پیگیری اصلاح اساسنامه‌های شرکتها و صندوقهای بیمه‌ای به نحوی که اصل بنگاهداری برای شرکتها و صندوقهای بیمه‌ای لحاظ شود.

^۱ - براساس ماده واحده قانون اصلاح بند (د) ماده (۳) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۹۱/۷/۱۹) عنوان صندوق اصلاح گردید و یک تیسره اضافه شد.

ط - نظارت بر تعادل منابع و مصارف صندوقها براساس علم محاسبات بیمه‌ای.

ی - اطلاع رسانی درخصوص خدمات بیمه‌ای.

تبصره ۱ - هر صندوق بیمه‌ای می‌تواند در یکی از دو حوزه بیمه اجتماعی و درمانی و یا در هر دو فعالیت نماید.

تبصره ۲ - دولت مکلف است ظرف مدت دو سال از تاریخ ابلاغ این قانون، امکان تحت پوشش بیمه قرارگرفتن اقشار مختلف جامعه از جمله روستائیان، عشایر و شاغلین فصلی را فراهم نماید.

تبصره ۳ - تعهدات قبلی سازمانها و صندوقهای بیمه‌گر به افراد تحت پوشش مشروط بر آن که فقط در یک سازمان یا صندوق عضویت داشته‌اند کماکان به قوت خودباقی است و مازاد بر آن در صورت تأمین منابع و بار مالی لازم از سوی این نظام برقرارخواهد شد.

قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی (مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۴)

ماده واحده - صندوق بیمه روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی، موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳ الحاق می‌شود.

تبصره ۱ - نام صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به تبصره (۲) ماده (۶۴) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۷/۱۱/۱ اضافه می‌شود.

تبصره ۲ - نام صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به دستگاههای مذکور در بند ۷ ماده (۱۳۹) قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ اضافه می‌گردد.

قانون تفسیر تبصره (۱) ماده واحده قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی

غیردولتی مصوب ۱۳۸۸/۴/۱۰

موضوع استفساریه: ماده واحده - آیا موضوع تبصره (۱) ماده واحده قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مبنی بر اضافه نمودن نام صندوق به تبصره (۲) ماده (۶۴) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۷ که در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید ناظر به اعتبارات تخصیصی که تاکنون به استناد قوانین بودجه کل کشور به آن صندوق پرداخت گردیده نیز می‌باشد؟

نظر مجلس: بلی، اضافه نمودن نام صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مذکور در تبصره (۲) ماده (۶۴) قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۶۷/۱۱/۱ موضوع تبصره (۱) ماده واحده قانون الحاق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر به فهرست نهادها و

مؤسسات عمومی غیردولتی که در تاریخ ۱۳۸۷/۱۲/۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید ناظر بر اعتبارات تخصیصی که تاکنون به استناد قوانین بودجه کل کشور به آن صندوق پرداخت گردیده نیز می باشد.

قانون عدم لزوم بیمه مجدد اجباری شاغلین فصلی و ساکنین شهرهای با جمعیت کمتر از بیست هزار نفر که نزد صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر بیمه می باشند مصوب ۱۳۹۰/۱۲/۱۵

ماده واحده- بیمه اجباری مجدد شاغلین فصلی و ساکنین شهرهای با جمعیت کمتر از بیست هزار نفر که از مزایای درمان روستایی و عشایری استفاده می نمایند و نزد صندوق بیمه اجتماعی روستاییان و عشایر بیمه می باشند، نزد سازمان تأمین اجتماعی لازم نیست.

قانون اصلاح ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و چگونگی تعیین مدیریت سازمان تأمین اجتماعی و صندوقهای بازنشستگی و بیمه های درمانی (مصوب ۱۳۸۸/۱۲/۵)

ماده واحده- ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری و برخی از قوانین و مقررات مربوط به سازمان تأمین اجتماعی موضوع ماده مذکور به شرح زیر اصلاح و تعیین تکلیف می گردد:
الف- ماده (۱۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری با الحاق عبارت زیر به انتهای ماده مذکور اصلاح می گردد:

«سازمان مذکور زیرمجموعه وزارت رفاه و تأمین اجتماعی است و وزیر در برابر مراجع قانونی ذی ربط پاسخگو می باشد.»

ب- ترکیب هیأت امنا سازمان تأمین اجتماعی به شرح زیر تعیین می شود:

۱- شش نفر با پیشنهاد وزیر رفاه و تأمین اجتماعی و تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی.
۲- سه نفر باقیمانده، مطابق جزء (۲) بند «الف» ماده (۱۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی از نمایندگان خدمات گیرندگان.

هیأت امنا مذکور، در حکم هیأت امنا کلیه صندوقهای تأمین اجتماعی و بازنشستگی، بیمه های خدمات درمانی و صندوق بیمه روستاییان و عشایر خواهد بود.

ج- نصب و عزل مدیرعامل سازمان تأمین اجتماعی و کلیه صندوقها و بیمه های موضوع ذیل بند «ب» این قانون با پیشنهاد هیأت امنا سازمان و تأیید و حکم وزیر رفاه و تأمین اجتماعی انجام می پذیرد. وزیر رفاه و تأمین اجتماعی در صورت ضرورت می تواند حداکثر برای مدت شش ماه به منظور انجام وظایف مدیران عامل سازمانها، صندوقها و بیمه های موضوع این بند سرپرست منصوب نماید.

د- سایر مقررات سازمان تأمین اجتماعی و همچنین صندوقها و سازمانهای بازنشستگی و بیمه ای و

قانون ساختار نظام جامع رفاه و تأمین اجتماعی به قوت خود باقی است.

ه - وزارت رفاه و تأمین اجتماعی مکلف است درطول برنامه پنجم، اقدامات قانونی لازم را برای ایجاد وحدت رویه برای کلیه صندوقهای بازنشستگی و بیمه‌های درمانی به عمل آورد.
و - این قانون از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراء می‌باشد.

قانون بودجه سال ۱۳۹۰ مصوب ۱۳۹۰/۲/۱۹

۹۱- سازمان تأمین اجتماعی موظف است به افرادی که حداقل ده سال حق بیمه پرداخت نموده‌اند و به سن شصت سال برای مردان و پنجاه و پنج سال برای زنان رسیده‌اند یا به هر دلیلی به تشخیص کمیسیونهای موضوع ماده (۹۱) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ و اصلاحات بعدی آن در سنین کمتر از موارد فوق از کار افتاده شده‌اند ولی از حق مستمری برخوردار نمی‌شوند؛ متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه، حقوق بازنشستگی آنان را پرداخت نماید. افرادی که کمتر از ده سال حق بیمه پرداخت کرده‌اند می‌توانند با پرداخت مابه‌التفاوت حق بیمه اعم از حق کارگر و کارفرما تا ده سال به نرخ سال جاری از امتیاز بازنشستگی این بند برخوردار شوند.
آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد مشترک وزارت رفاه و تأمین اجتماعی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور حداکثر ظرف سه ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور مصوب ۱۳۹۱/۲/۳۰

۶۶- سازمان تأمین اجتماعی مجاز است به افرادی که حداقل ده سال حق بیمه پرداخت نموده‌اند و به سن شصت سال برای مردان و پنجاه و پنج سال برای زنان رسیده‌اند یا به هر دلیلی به تشخیص کمیسیونهای موضوع ماده (۹۱) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ و اصلاحات بعدی آن در سنین کمتر از موارد فوق از کار افتاده شده‌اند ولی از حق مستمری برخوردار نمی‌شوند متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه، حقوق بازنشستگی آنان را پرداخت نماید. افرادی که کمتر از ده سال حق بیمه پرداخت کرده‌اند می‌توانند با پرداخت مابه‌التفاوت حق بیمه اعم از حق کارگر و کارفرما تا ده سال به نرخ سال جاری از امتیاز بازنشستگی این بند برخوردار شوند.
آیین‌نامه اجرائی این بند به پیشنهاد مشترک وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور حداکثر ظرف سه‌ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

قانون تأمین اجتماعی (مصوب ۱۳۵۴.۴.۳)

ماده ۷۶- مشمولین این قانون در صورت حائز بودن شرایط زیر حق استفاده از مستمری بازنشستگی را خواهند داشت.

۱- حداقل ده سال حق بیمه مقرر را قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی پرداخته باشند.

۲- سن مرد به شصت سال تمام و سن زن به پنجاه و پنج سال تمام رسیده باشد.

تبصره ۱- کسانی که ۳۰ سال تمام کار کرده و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند.

تبصره ۲- افرادی که حداقل ۲۰ سال متوالی و ۲۵ سال متناوب در مناطق بد آب و هوا کار کرده و یا آن که به کارهای سخت و زیان‌آور (مختل سلامتی) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. مناطق بد آب و هوا و کارهای سخت و زیان‌آور به موجب آیین‌نامه مربوطه خواهد بود. افزایش هزینه‌ناشی از این تبصره از کاهش هزینه سازمان ناشی از اجراء تبصره ۱ همین ماده تأمین خواهد شد.

تبصره ۳- بیمه‌شدگانی دارای ۳۵ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه باشند می‌توانند بدون در نظر گرفتن شرط سنی مقرر در قانون تقاضای بازنشستگی نمایند.^۲

تبصره ۴- زنان کارگر با داشتن (۲۰) سال سابقه کار و (۴۲) سال سن به شرط پرداخت حق بیمه با (۲۰) روز حقوق می‌توانند بازنشسته شوند.^۳

ماده ۸۰- بازماندگان واجد شرایط بیمه شده متوفی در یکی از حالات زیر مستمری بازماندگان دریافت خواهند داشت:

۱- در صورت فوت بیمه شده بازنشسته.

۲- در صورت فوت بیمه شده از کار افتاده کلی مستمری‌بگیر.

۳- در صورت فوت بیمه شده‌ای که در ده سال آخر حیات خود، حداقل حق بیمه یک سال کار،

^۲ - قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ مصوب

۱۳۷۱.۱۲.۱۶ تبصره (۱) اصلاح و تبصره‌های (۲) و (۳) این ماده الحاق گردید.

^۳ - براساس ماده واحده قانون الحاق یک تبصره به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ (مصوب ۱۳۷۶.۷.۹) این تبصره به این ماده الحاق گردید.

مشروط بر اینکه ظرف آخرین سال حیات حق بیمه ۹۰ روز کار را پرداخت کرده باشد.^۴
تبصره ۱ - بیمه شدگان مشمول قانون تأمین اجتماعی که قبل از تصویب این ماده واحده فوت شده و به هر علت در مورد آنان مستمری برقرار نشده است، حسب مورد مشمول شرایط مقرر در این بند یا تبصره (۲) هستند.

تبصره ۲ - چنانچه بیمه شده فاقد شرایط مقرر در این بند باشد ولی حداقل (۲۰) سال حق بیمه مقرر را قبل از فوت پرداخت کرده باشد، بازماندگان وی از مستمری برخوردار خواهند شد. در تعیین متوسط مزد یا حقوق ماهانه مشمولان این تبصره برای محاسبه میزان مستمری، تبصره ماده (۷۷) قانون تأمین اجتماعی ملاک عمل قرار می‌گیرد.
تبصره ۳ -

۱ - در صورت فوت بیمه شده‌ای که بین ده تا بیست سال سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد به بازماندگان وی به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه بدون الزام به رعایت ماده (۱۱۱) قانون تأمین اجتماعی و به نسبت سهام مقرر در ماده (۸۳) همان قانون مستمری پرداخت می‌گردد.

۲ - بیمه شده‌ای که از تاریخ تصویب این قانون به بعد فوت می‌شود چنانچه سابقه پرداخت حق بیمه او از یک سال تا ده سال باشد به بازماندگان وی در ازاء هر سال سابقه پرداخت حق بیمه غرامت مقطوعی معادل یک ماه حداقل دستمزد کارگر عادی در زمان فوت به طور یکجا و به نسبت سهام مقرر در ماده (۸۳) قانون تأمین اجتماعی پرداخت می‌شود.^۵

۴ - در مواردی که بیمه شده بر اثر حادثه ناشی از کار یا بیماریهای حرفه‌ای فوت نماید.

تبصره - هرگاه مستریمیگیر بازنشسته یا ازکارافتاده به مدت شش ماه مستمری بازنشستگی یا ازکارافتادگی کلی خود را مطالبه ننماید، بازماندگان واجد شرایط وی حق دارند موقتاً مستمری و یا حقوق وظیفه قانونی خود را تقاضا و دریافت کنند. در صورتی که معلوم شود شخص مذکور در حال حیات است وضع مستمری او به حالت اول اعاده می‌گردد. بازنشستگان کلیه صندوقهای بازنشستگی کشور نیز مشمول این تبصره خواهند بود.^۶

^۴ - براساس بند (۳) ماده واحده قانون اصلاح مواد (۴۳) ، (۴۴) و (۸۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۸.۷.۲۷ این بند اصلاح و سه تبصره به آن الحاق گردید.

^۵ - براساس ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۳) بند (۳) ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۷۶ (مصوب ۱۳۸۶.۳.۲۲) این تبصره اصلاح گردید.

^۶ - براساس ماده واحده قانون الحاق یک تبصره به ماده (۸۰) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و ماده (۱۵۳) قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۶ و ماده (۱۷۱) قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۰ ، این تبصره به ماده (۸۰) قانون الحاق گردید.

**قانون استفساریه اصلاحیه تبصره (۲) الحاقی به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰
(مصوب ۱۳۸۵/۱/۲۰)**

موضوع استفساریه :

ماده واحده - آیا کارگران شاغل در مشاغل سخت و زیان‌آور - منحل سلامت «مناطق بد آب و هوا» که به‌طور فصلی در این قبیل مشاغل کار می‌کنند نظیر کارگران نی‌بر- کوره‌پزخانه‌ها، کارگران فصلی کارخانجات قند یا سایر مواد غذایی و آن دسته از کارگرانی که بدون میل و اراده موقتاً کار خود را از دست می‌دهند ولیکن در ادامه کار، در همان کارگاه یا کارگاههای مشابه شاغل در مشاغل سخت و زیان‌آور می‌شوند با وجود انقطاع فصلی یا موقت مشمول مزایای تبصره (۲) الحاقی به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی می‌گردند یا خیر؟

نظر مجلس :

بلی، مشمول مزایای تبصره (۲) الحاقی به ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی می‌شوند.

قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران

بیمه‌های اجتماعی

ماده ۲۶- ...

الف-

۱- ...

۳- همچنین ایجاد هر گونه تعهد بیمه ای و بار مالی خارج از ارقام مقرر در جداول قوانین بودجه سنواتی برای صندوقها ممنوع است. تعهدات تکلیف شده فقط در حدود ارقام مذکور قابل اجراء است.